

FMK-1.6.0 - Klinisk løsningsbeskrivelse

Brug af datoer

(Review-version januar 2026)

Indledning

I FMK er der mange forskellige datoer knyttet til lægemiddelordinationer, og det er flere gange blevet nævnt som et problem. Klinikere har hyppigt meldt tilbage, at det er svært at gennemskue, hvad de forskellige datasæt indeholder, og hvorfor de kan være forskellige. Når der ordineres en lægemiddelordination, foretages der klinisk vurdering af, hvornår den skal være gældende evt. med supplement af varigheden for lægemiddelordinationen.

Terminologien er i visse tilfælde uhensigtsmæssig i nuværende snitflade, f.eks. brug af doseringsstartdato på en PN-ordination.

Der har derfor været behov for at se på, hvilke datoer der er nødvendige i FMK 1.6.0, og om man kan lave en anvendelse, der ikke gør det nødvendigt for klinikerne at tage stilling til så mange af dem.

Doseringsperioder i FMK 1.6.0 har en varighed. Det gør det lettere at ændre på periodens varighed, da der ikke skal ændres på start- og slutdatoer, og alle efterfølgende perioder tilpasser sig. Brug af varighed for doseringen giver også mulighed for at understøtte en PN-kur, der er en fast dosering i et kur-forløb med en længde, hvor startdatoen ikke kendes.

Denne kliniske løsningsbeskrivelse beskriver den ændrede brug og tolkning af datoer i relation til FMK 1.6.0 lægemiddelordinationer, som forhåbentlig gør det lettere at håndtere de mange datoer på FMK.

Behandlingsstart og behandlingsslut

Datoerne, der i tidligere FMK-versioner angives i behandlingsstart og -slut, vil i langt de fleste tilfælde kunne udledes af øvrige datoer, og det kan derfor gøres optionelt at angive dem. Der har været diskussion i klinisk brugergruppe om definitionen af **behandlingsstart**, som kunne tolkes som enten **ordinationsstart** (ordinationstidspunktet) eller tidspunktet for opstart af egentlig behandling (første dosering).

Begge informationer kan være relevante, men **ordinationsstart** kan i FMK læses som ordinationens oprettelsestidspunkt, og **behandlingsstart** vil derfor som hidtidigt kunne angives af ordinerende person eller system.

Behandlingsstart vil i de fleste tilfælde være identisk med oprettelsestidspunktet for ordinationen. Hvis den ikke er angivet, kan FMK derfor blot benytte oprettelsesdatoen for **behandlingsstart**.

Kun i de tilfælde, hvor man ønsker at efterregistrere en behandling, der allerede er startet (f.eks. hvor ordinationen er oprettet lokalt i et EPJ-system), kan det give mening at angive en **behandlingsstart**, der ligger tidligere end oprettelsestidspunktet for lægemiddelordinationen på FMK.

Ønsker den ordinerende person at angive en behandlingsstart ud i fremtiden, er dette også muligt.

Så både **behandlingsstart** og **ordinationsstart** findes på en lægemiddelordination. **Behandlingsstart** er optionel ved oprettelse og ændring af en ordination, mens **ordinationsstart** altid blive sat automatisk ved oprettelseskaldet. Begge kan vises efter behov i brugergrænseflade.

Behandlingsslut vil normalt være identisk med slutdatoen for den sidste doseringsperiode, ud fra deisen: Ingen dosering, ingen behandling. Dette gælder også, hvis doseringsperiodens ikke har en varighed og slutdatoen derfor er ukendt. Her vil **behandlingsslut** så også være ukendt. Klinisk set er der nogle få situationer, hvor man stopper doseringen, inden behandlingen er helt slut. I disse tilfælde vil man oprette en 0-doseringsperiode, for at vise, at behandlingen stadig er aktiv eller angive, at 'doseringen er ikke planlagt', hvis det er det, der er tilfældet. Dette praktiseres også i dag i nogle EPJ-systemer internt.

I de fleste tilfælde er det derfor ikke nødvendigt at angive **behandlingsslut** ved oprettelse og ændring af en ordination. **Behandlingsslut** kan dog sættes i forbindelse med PN-kure, hvor periodelængder angiver den enkelte kurs længde.

Behandlingsslut kan også sættes, hvis man ønsker at stoppe en behandling (seponering), og kan dermed bruges som erstatning for den nuværende seponeringsdato.

Doseringsstart og -slut

Før FMK 1.6.0 havde hver doseringsperiode en doseringsstartdato og en doseringsslutdato. I FMK 1.6.0 har en doseringsperiode ikke en doseringsstart og -slut, men har i stedet en varighed, der kan være udefineret/uendelig for fast medicin.

Dette gør det simplere f.eks. at forlænge en enkelt doseringsperiode, da alle efterfølgende perioder også blot har en varighed, så der er ingen start- og slutdatoer,

der skal tilpasses. Nogle klinikere mener også, det er lettere at forholde sig til en kur på 14 dage eller en optrapning over 10 dage, end at skulle tænke i start- og slutdatoer.

Når der anvendes varighed, er der heller ikke risiko for, at perioder er overlappende, og der kan heller ikke være huller mellem perioder.

I stedet for ordinationens doseringsstart angives en **gyldig-fra**, som er den startdato periodens varighed regnes fra. Det er valgt ikke at kalde denne startdato for doseringsstart af flere grunde:

1. Ordinationen kan have eksisteret tidligere, og doseringen kan derfor have stået på længe. Gyldig-fra gælder den aktuelt angivne dosering.
2. Doseringerne kan være for PN-doseringer eller 0-doseringer, hvor det kan skabe misforståelser at kalde det for doseringsstart, da der måske ikke skal doseres.

Ordinationens **gyldig-fra** er således den første periodes startdato. Perioden kan være aktuel eller fremtidig.

Hvis man ønsker, at doseringen først skal starte senere end dags dato, kan man fremdatere **gyldig-fra**.

Når en ordination hentes fra FMK, returneres kun aktuelle og kommende doseringsperioder. Hvis man modtager en **gyldig-fra** dato, der ligger ud i fremtiden, betyder det, at doseringen først er gældende fra denne dato. Hvis gyldig-fra ligger i fortiden, er datoen det tidspunkt, hvor den nu aktuelle doseringsperiode er startet.

Det, der svarer til en doseringsperiodes doseringsstart i de tidligere snitflader, er for den første doseringsperiode identisk med **gyldig-fra**. For efterfølgende perioder er periodens startdato, dagen efter den før liggende periodes slutdato. **Doseringsslut** gemmes ikke i FMK 1.6.0, men kan selvfølgelig beregnes og vises. De enkelte perioder har en underforstået slutdato, som er deres startdato plus deres periode varighed. Ordinationens doseringsslut kan beregnes som **gyldig-fra** plus summen af alle perioders varighed. Den sidste doseringsperiode kan være uden angivet varighed (som det også er muligt i dag), hvilket betyder, at ordinationen ikke er tidsbegrænset.

Det er op til de enkelte systemer, om de ønsker at vise de enkelte perioders start- og slutdatoer.

For faste ordinationer med en angivet behandlingsslutdato skal der være doseringsperioder frem til denne dato. Er det uvist, hvilken dosering, der skal gives frem til behandlingsslutdatoen, skal der oprettes en periode, der er Unknown eller en periode med 0-dosering. FMK 1.6.0 vil implementere en doseringsperiode, der er Unknown, 'Bemærk dosering er ikke angivet'.

Seponeringsdato

I dag kan ordinationer seponeres på 2 måder: Ved en aktiv seponering og ved at ændre behandlingsslut. Derudover kan en ordination ophøre ved, at man blot passerer den angivne behandlingsslut.

I FMK 1.6.0 fjernes seponeringsdatoen, og et seponeringskald vil sætte behandlingsslut.

I FMK 1.6.0 vil en ordination således være aktiv indtil den passerer behandlingsslut, eller ved at behandlingsslut sættes til dags dato.

Den hidtidige seponeringsdato kan således fjernes.

Pausestart og -slut

Pausestart og -slut er uændret i forhold til tidligere.

Kontroldatoer / revurderingsdatoer

Kontroldatoer i tidligere versioner af FMK anvendes kun i relation til VKA. Der er i FMK mulighed for at angive flere kontroldatoer. I forbindelse med VKA anvendes den første til datoen for den seneste udførte kontrol. Den anden anvendes til næste planlagte kontrol.

I FMK 1.6.0 tænkes det, at kontrol- eller revurderingsdatoer kan anvendes bredere til at registrere, hvornår en ordinations dosering bør tjekkes. Behovet synes at være til stede, da der er observeret misbrug af både behandlingsslut og recept-datoer, i forsøg på at få registreret en dato, hvor borgeren må kontakte lægen for at få revurderet den aktuelle dosering. Udvidet brug af kontrol- eller revurderingsdatoer er endnu ikke besluttet.

Opsummering af datoer før og efter FMK 1.6.0

Dato	Før FMK 1.6.0	Efter FMK 1.6.0
Behandlings start	Kaldet behandlingsstart. Dato for opstart af behandling	Optionel – Tidspunkt for, hvornår denne ordination blev startet. Sættes til oprettelsestidspunktet for ordinationen, hvis den ikke er angivet.

Ordinationsstart	Oprettelsestidspunkt for ordination (registreres automatisk)	Oprettelsestidspunkt for ordination (registreres automatisk)
Ordinations doseringsstart	Doseringsstartdato på den første periode	Erstattes af gyldig-fra
Gyldig-fra		Startdato for ordinationens aktuelle eller første doseringsperiode
Periode doseringsstart	Doseringsstartdato for pågældende doseringsperiode	Udgår men kan beregnes ud fra periode-varighed
Periode doseringsslut	Doseringsslutdato for pågældende doseringsperiode	Udgår men kan beregnes ud fra periode-varighed
Varighed		Angivelse er doseringsperiodens varighed
Ordinationens doseringsslut	Doseringsslutdato for sidste periode	Udgår, men kan beregnes ud fra summen af alle perioders varighed.
Behandlingsslut	Ordinationens slutdato	Optionel - behandlingens slutdato beregnes ud fra doseringsperioderne (undtagen for PN-kure) eller sættes ved seponering
Seponeringsdato	Tidspunkt for seponering af ordination	Udgår